

EDİTÖRLER

Prof. Dr. Mukadder BOYDAK ÖZAN

Dr. Öğr. Üyesi Tuncay Yavuz ÖZDEMİR

SINIF YÖNETİMİ

YAZARLAR

Prof.Dr. Mukadder BOYDAK ÖZAN

Prof. Dr. Ali TAŞ

Doç. Dr. Ali KIŞ

Doç. Dr. Niyazi ÖZER

Doç. Dr. Muhammed TURHAN

Dr. Öğr. Üyesi Alpaslan GÖZLER

Dr. Öğr. Üyesi Seda GÜNDÜZALP

Dr. Öğr. Üyesi Tuncay Yavuz ÖZDEMİR

Dr. Öğr. Üyesi Gönül ŞENER

Dr. Öğr. Üyesi Ramazan YİRCİ

Öğr. Gör. Dr. Hakan POLAT

Dr. Zübeyde YARAŞ

ISBN: 978-605-7602-06-0

Editörler

Prof. Dr. Mukadder BOYDAK ÖZAN

Dr. Öğr. Üyesi Tuncay Yavuz ÖZDEMİR

Kapak

Bülent POLAT

Mizanpaj

Burhan MADEN

Redaksiyon

Muhammet ÖZCAN

Baskı ve Cilt:

Tarcan Matbaacılık

Zübeyde Hanım Mahallesi, Samyeli Sokak, No: 15

Yenimahalle/Ankara

Eposta: tarcanctp@gmail.com

Tel: 0312 3843435

Matbaa Sertifika No: 25744

Birinci Baskı: 2017

İkinci Baskı: 2019

ASOS YAYINLARI

e-posta: asosyayinlari@gmail.com

web: www.asosyayinlari.com

Tel: 0530 473 23 00

Yayıncının yazılı izni olmadan hiçbir şekilde çoğaltılamaz.

Bu yayın intihal.net benzerlik tespit programından geçirilmiştir.

Bu yayın SOBIAD tarafından indekslenmiştir.

Kitap yazarları kitabın özgünlüğünden sorumludur.

EDİTÖRLER

Prof. Dr. Mukadder BOYDAK ÖZAN

Dr. Öğr. Üyesi Tuncay Yavuz ÖZDEMİR

SINIF YÖNETİMİ

YAZARLAR

Prof.Dr. Mukadder BOYDAK ÖZAN

Prof. Dr. Ali TAŞ

Doç. Dr. Ali KIŞ

Doç. Dr. Niyazi ÖZER

Doç. Dr. Muhammed TURHAN

Dr. Öğr. Üyesi Alpaslan GÖZLER

Dr. Öğr. Üyesi Seda GÜNDÜZALP

Dr. Öğr. Üyesi Tuncay Yavuz ÖZDEMİR

Dr. Öğr. Üyesi Gönül ŞENER

Dr. Öğr. Üyesi Ramazan YİRCİ

Öğr. Gör. Dr. Hakan POLAT

Dr. Zübeyde YARAŞ

Bölümler ve Yazarları

Birinci Bölüm: Sınıf Yönetiminin Temel Kavramları ve Sınıf Yönetim Yaklaşımları

Prof. Dr. Ali TAŞ

İkinci Bölüm: Sınıf Yönetimini Etkileyen İç ve Dış Faktörler

Dr. Öğr. Üyesi Alpaslan GÖZLER

Üçüncü Bölüm: Sınıfta Fiziksel Ortamın Düzenlenmesi

Prof. Dr. Mukadder Boydak ÖZAN

Dördüncü Bölüm: Sınıfta Zaman Yönetimi

Dr. Öğr. Üyesi Gönül ŞENER

Beşinci Bölüm: Öğretimsel İletişim

Doç. Dr. Ali KIŞ - Doç. Dr. Niyazi ÖZER

Altıncı Bölüm: Sınıfta Disiplin ve Davranış Yönetimi

Dr. Öğr. Üyesi Tunçay Yavuz ÖZDEMİR

Yedinci Bölüm: Motivasyon

Doç. Dr. Niyazi ÖZER - Doç. Dr. Ali KIŞ

Sekizinci Bölüm: Sınıfta Öğretim Süreci ve Planlanması

Dr. Öğr. Üyesi Ramazan YİRCİ

Dokuzuncu Bölüm: Sınıf Yönetiminde Öğretmen ve Liderlik

Dr. Öğr. Üyesi Seda GÜNDÜZALP

Onuncu Bölüm: Sınıfta İstenmeyen Davranışlar ve Yönetimi

Doç. Dr. Muhammed TURHAN

On Birinci Bölüm: Sınıfta Bireysel Farklılıklar ve Farklılıkların Yönetimi

Öğr. Gör. Dr. Hakan POLAT

İçindekiler

Bölümler ve Yazarları.....	4
ÖN SÖZ.....	15

BÖLÜM I

SINIF YÖNETİMİN TEMEL KAVRAMLARI VE SINIF YÖNETİM

YAKLAŞIMLARI	17
GİRİŞ.....	18
Temel Kavramlar.....	19
Sınıf Ortamının Özellikleri	22
Sınıf Yönetiminde Dikkate Alınacak Boyutlar	23
Sınıf Yönetim Yaklaşımları	24
Sınıf Yönetimi ve Etkili Okul İlişkisi.....	28
ÖZET.....	29
SIRA SENDE... ..	31
KAYNAKLAR.....	34

BÖLÜM II

SINIF YÖNETİMİNİ ETKİLEYEN İÇ VE DIŞ FAKTÖRLER.....

GİRİŞ.....	36
Sınıf Yönetimini Etkileyen Faktörler.....	36
Sınıf Dışı Faktörler.....	36
1. Aile	36
2. Çevre	38
3. Kitle iletişim Araçları.....	40
4. Toplumsal Kültür ve Değerler	41
5. Okul Dışı Çevresel Etmeler.....	42
Sınıf İçi Faktörler.....	44

1. Sosyal ve Psikolojik Etmenler.....	44
2. Öğretmenin Özellikleri	45
3. Öğrencilerin Özellikleri ve Gereksinimleri	45
4. Fiziksel Ortam ve Oturma Düzeni.....	46
ÖZET.....	47
SIRA SENDE... ..	48
KAYNAKLAR.....	50

BÖLÜM III

SINIFTA FİZİKSEL ORTAMIN DÜZENLENMESİ.....	53
GİRİŞ.....	54
Sınıf Ortamının Fiziksel Özellikleri.....	55
Fiziksel Ortamın Önemi.....	56
Fiziksel Ortamın Değişkenleri	57
1.Sınıf Büyüklüğü	57
2. Öğrenci Sayısı.....	58
3. Oturma Düzeni	59
a. Klasik Oturma Düzeni	61
b. Bireysel Yerleşim Düzeni.....	62
c. Çok Gruplu Yerleşim Düzeni	62
d. Tek Grup Yerleşim Düzeni	63
4. Isı ve Işık Koşulları.....	64
5. Renk Etkisi	65
6. Hijyen Koşulları	66
7. Olumsuz Ses Etkisi	66
8. Nesnelerin Görsel Uyumu	67
Sınıfın Fiziksel Ortamının Etkili Yönetilebilmesi İçin Öneriler.....	68
Örnek Olay	69
ÖZET.....	70
SIRA SENDE... ..	71
KAYNAKLAR.....	73

BÖLÜM IV

SINIFTA ZAMAN YÖNETİMİ.....	75
GİRİŞ.....	76
Zaman Kavramı	77

Zaman Türleri.....	78
Objektif Zaman	79
Subjektif Zaman	79
Biyolojik Zaman.....	79
Yönetsel Zaman	79
Zaman Yönetimi	80
Zaman Yönetiminde Temel Yaklaşımlar.....	80
Kendini Toparla Yaklaşımı (Düzen).....	81
Savaşçı Yaklaşım (Hayatta Kalma ve Bağımsız Üretim).....	81
Hedef Yaklaşımı (Başarı).....	81
ABC Yaklaşımı (Önceliklerin Sıralanması ve Değerlerin Belirlenmesi).....	81
Sihirli Araç Yaklaşımı (Teknoloji).....	82
Zaman Yönetimi 101 Yaklaşımı (Beceriler).....	82
Kendini Akıntıya Bırak Yaklaşımı (Uyum ve Doğal Ritimler)	82
İyileştirme Yaklaşımı (Özbilinc)	82
Sınıfta Zaman Yönetimi	83
1. Dersten Önce Zaman Yönetimi	84
2. Derste Zaman Yönetimi.....	86
Etkinlik Akışını Sağlama.....	87
Etkinlik Geçişlerini Yönetme	88
3. Ders Bitiminde Zaman Yönetimi.....	88
Zaman Tuzakları.....	88
Pareto İlkesi	91
Sınıfta Etkili Zaman Yönetimi İçin Öneriler	92
ÖZET.....	93
SIRA SENDE... ..	94
KAYNAKLAR.....	97

BÖLÜM V

ÖĞRETİMSEL İLETİŞİM.....	99
GİRİŞ.....	100
İletişim nedir?	100
İletişim Sürecinin Yapısı	101
1. Kaynak	101
2. Mesaj (İleti).....	101
3. Kanal.....	101

4. Alıcı	101
5. Dönüt	102
İletişim Türleri	102
Sözlü İletişim	102
Konuşma	102
Dinleme	103
Aktif Dinleme	103
Ben Dili	105
Özsaygı Geliştirici Dil	105
Asgari Düzeyde Teşvik	106
Asgari Düzeyde Teşvik Örnekleri	106
Soru Sorma	106
Yazılı İletişim	107
Sözsüz İletişim	107
Beden Dili	108
Kişisel Alan	108
Dokunma	109
Gözler	110
Giyiniş biçimi	110
Ses tonu	110
Diğer Bedensel Özellikler	111
Sözsüz İletişimin İşlevleri	112
İletişim Engelleri	112
İletişim Engelleri Alternatifleri	113
Eğitim Örgütleri ve İletişim	114
Öğretmen ve İletişim	114
Öğretimsel İletişim	115
Öğretimsel İletişimde İletişimin Yönü	116
Öğretimsel İletişim ve Öğrenmeye Etkisi	117
Etkili Öğretimsel İletişim Sağlama Yolları	117
Öğretimsel İletişimi Engellenen Faktörler	118
ÖZET	120
SIRA SENDE	121
KAYNAKLAR	123

BÖLÜM VI

SINIFTA DİSİPLİN ve DAVRANIŞ YÖNETİMİ.....	125
GİRİŞ.....	126
Eğitim ve Disiplin.....	127
Disiplin Modelleri.....	128
1. Canter modeli.....	128
2. Glasser Modeli.....	129
3. Kounin Modeli.....	130
4. Gordon Modeli.....	130
5. Skinner Modeli.....	131
6. Dreikurs Modeli.....	132
Sınıf Yönetiminde Karşılaşılan Disiplin Sorunları ve Nedenleri.....	132
1. Eğitim-Öğretim Programlarından Kaynaklanan Disiplin Sorunları ...	134
2. Okul Yönetiminden Kaynaklanan Disiplin Sorunları.....	135
3. Aile Kaynaklı Disiplin Sorunları.....	136
4. Öğretmenden Kaynaklanan Disiplin Sorunları.....	137
5. Sınıf Özelliklerinden Kaynaklanan Disiplin Sorunları.....	138
6. Öğrenciden Kaynaklanan Disiplin Sorunları.....	139
Sınıf Disiplinini Sağlamaya Yönelik Önlemler.....	140
SINIF YÖNETİMİ MODELLERİ.....	144
Tepkisel Model.....	144
Önlemsel Model.....	145
Gelişimsel Model.....	145
Bütünsel Model.....	147
ÖZET.....	148
SIRA SENDE... ..	150
KAYNAKLAR.....	152

BÖLÜM VII

MOTİVASYON.....	155
GİRİŞ.....	156
Motivasyon İle İlgili Temel Kavramlar.....	157
Motivasyon Nedir?.....	157
Motivasyon Neden Önemlidir?.....	159
Motivasyon Süreci.....	160
Motivasyon Kuramları.....	161

1. İhtiyaçlar Hiyerarşisi Kuramı	162
2. ERG (Varlık-İlişki-Gelişme) Kuramı	164
3. Motivasyon-Hijyen Kuramı	166
4. Başarı GÜdüsü Kuramı	167
5. Beklenti Kuramı	168
6. Pekiştirme Kuramı	169
7. Eşitlik Kuramı.....	170
Örnek Olay	171
8. Amaç Belirleme Kuramı	171
9. Yükleme [Attribution] Kuramı.....	172
10. Öz-belirleyicilik [Self-Determination] Kuramı	173
Öğrencileri Öğrenmeye GÜdülemek İçin Kullanılabilecek Bazı Stratejiler	175
ÖZET.....	178
SIRA SENDE... ..	179
KAYNAKLAR.....	181

BÖLÜM VIII

SINIFTA ÖĞRETİM SÜRECİ VE PLANLANMASI.....	183
GİRİŞ.....	184
Temel Kavramlar.....	184
Öğretim Sürecinin Planlanması.....	185
Başarılı Bir Planlama Nasıl Olmalıdır?.....	186
Öğretim Sürecinin Planlanmasının Gerekliği ve Yararları.....	188
Plân Çeşitleri, Ünitelendirilmiş Yıllık ve Günlük Plânın Yapılışı	189
Ünitelendirilmiş Yıllık Plân	190
Ders Planı.....	192
Sınıfta Öğretim Süreci.....	196
Öğretim Süreci nasıl daha etkili hale getirilebilir?	197
Okulun ve sınıfın fiziki düzenlemesi.....	197
İstenmeyen öğrenci davranışlarına müdahale etme.....	197
Güdüleme	198
İletişim	198
Özveri ve fedakârlık.....	199
Öğretim Sürecine İlişkin Yaklaşımlar	199
Çoklu Zekâ Kuramı.....	200

İşbirliğine Dayalı Öğrenme Kuramı.....	200
Yapılandırmacılık (Yapısalcı Öğrenme) Kuramı.....	201
Tam Öğrenme Kuramı	201
Proje Tabanlı Öğrenme	202
Bilgi İşleme Kuramı.....	202
Probleme Dayalı Öğrenme	203
Beyin Temelli Öğrenme.....	204
Yaşam Boyu Öğrenme	204
Kuantum Öğrenme	204
ÖZET.....	205
SIRA SENDE... ..	206
KAYNAKLAR.....	208

BÖLÜM IX

SINIF YÖNETİMİNDE ÖĞRETMEN VE LİDERLİK.....	211
GİRİŞ.....	212
Liderlik	214
Öğretmenin Değişen Rolü: Lider Öğretmen	215
Lider Öğretmenin Roller ve Davranışları.....	219
Öğretmenin Liderlik Güçleri.....	221
Ödül gücü.....	221
Zorlayıcı güç	221
Karizmatik güç.....	222
Uzmanlık gücü	222
Yasal Güç.....	222
Liderlik Teorileri ve Öğretmen Liderliği	223
Özellikler Teorisi	223
Davranışsal Liderlik Teorisi	223
Durumsal liderlik Teorisi.....	223
Liderlik Tarzları ve Yeni Liderlik Yaklaşımları ile Lider Öğretmen	224
Otokratik Öğretmen Liderliği.....	224
Demokratik Öğretmen Liderliği	224
Yetki Verici (Laissez-faire) Öğretmen Liderliği	224
Etik Öğretmen Liderliği	224
Karizmatik Öğretmen Liderliği.....	225
Kültürel Öğretmen Liderliği.....	225

Vizyoner Öğretmen Liderliği.....	225
Öğretimsel Öğretmen Liderliği.....	226
Dönüşümcü (Transformasyonel) Öğretmen Liderliği.....	226
Etkileşimci (Transaksiyonel) Öğretmen Liderliği.....	226
Süper Öğretmen Liderliği.....	227
Stratejik Öğretmen Liderliği.....	227
Hizmetkâr Öğretmen Liderliği.....	227
Paternalist Öğretmen Liderliği.....	227
Otantik Öğretmen Liderliği.....	228
Entelektüel Öğretmen Liderliği.....	228
Lider Öğretmen Olabilmek.....	228
ÖZET.....	229
SIRA SENDE... ..	232
KAYNAKLAR.....	233

BÖLÜM X

SINIFTA İSTENMEYEN DAVRANIŞLAR

VE YÖNETİMİ	237
GİRİŞ.....	238
İstenmeyen Davranış Nedir?.....	238
İstenmeyen Davranışların Öğretmenden ve Okuldan Kaynaklanan Nedenleri	243
1. Öğretmenden Kaynaklanan Nedenler.....	244
2. Okuldan Kaynaklanan Nedenler	245
İstenmeyen Davranışların Önlenmesi	246
1. Sınıf Kurallarının Belirlenmesi.....	246
2. Örnek Olma	248
3. Pozitif İlişkiler.....	249
4. Pekiştirme ve Ödüllendirme.....	250
ÖZET.....	250
SIRA SENDE... ..	252
KAYNAKLAR.....	254

BÖLÜM XI

SINIFTA BİREYSEL FARKLILIKLAR VE

FARKLILIKLARIN YÖNETİMİ.....	257
GİRİŞ.....	258
Bireysel Farklılıklar.....	258
Eğitimde Bireysel Farklılıklar	260
Cinsiyet.....	261
Zekâ ve Yetenekler.....	262
Kişilik	263
İlgi	265
Güdülenme (Motivasyon)	266
Ön Bilgi.....	268
Öğrenme Stilleri	269
Sınıf İçinde Farklılıkların Yönetilmesi	272
Öneriler.....	274
ÖZET.....	276
KAYNAKLAR.....	279

ÖN SÖZ

Eğitimsel ve öğretimsel amaçlara ulaşmada eğitim sisteminin hücreleri olarak görebileğimiz yapıtaşları sınıflardır. Sınıflarda gerçekleştirilen her türlü etkinlik, eğitim sistemindeki çıktıları olumlu ya da olumsuz olarak etkiler. Bu sebeple sınıfı etkili bir eğitim öğretim ortamı haline dönüştürmek oldukça önemlidir. Sınıf ortamını etkileyen tüm faktörleri etkili bir şekilde yönetmede en önemli görev şüphesiz ki öğretmene düşmektedir. Öğretmenin sınıfı yönetebilme becerisiyle, istenilen hedeflere ve başarıya ulaşma derecesi doğru orantılıdır. Bir sınıfın tüm unsurları (olumlu ya da olumsuz) etkin bir şekilde yönetildiği müddetçe başarı söz konusu olacaktır.

Öğrenci başarısını, okul başarısını ve dolayısıyla eğitim sisteminin nihai hedeflere ulaşmasını bu denli etkileyen sınıf yönetiminin nasıl gerçekleştirilebileceğini ortaya koymak ve öğretmenlerimize rehber olmak amacıyla yola çıkılan bu kitapta, adım adım sınıf yönetiminin boyutları ele alınarak açıklanmaya çalışılmıştır. Kitabı okumaya başlayan öğretmen adayları ve öğretmenler öncelikle sınıf yönetiminin temel kavramlarının ve sınıf yönetimi yaklaşımlarının ne olduğunu kavrayacak, sonrasında sınıf yönetimini etkileyen faktörlere ilişkin farkındalık oluşturacak, sınıfı etkin bir biçimde yönetmede fiziksel ortamın nasıl düzenlenmesi gerektiğini öğrenecek ve sınırlı bir süreyle sınırlanmış olan zamanı nasıl yöneteceği konusunda fikir sahibi olacaktır. Daha sonra öğretmenler, öğrencilerle etkili iletişim kurma yollarını, sınıfta disiplini sağlamada yapılacakları, öğrencileri nasıl motive edebileceğini ve öğretimsel etkinlikleri nasıl yönetebileceklerini tasavvur edebilecek; lider olarak öğretmenliği nasıl yürütebileceklerini, sınıf ortamında davranışları ve farklılıkları nasıl yönetebileceklerini öğrenmiş olacaklardır.